

महिला माथिको घरेलु हिंसाका कारण र प्रभाव

नवलपरासी पश्चिम, रामग्राम नगरपालीका बाड नं. २ को

एक समाजशास्त्रीय अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा समाजशास्त्र संकाय अन्तर्गत

समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको उपाधि प्राप्तिको

आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि

प्रस्तुत गरिएको

शोध पत्र

शोधार्थी

रजनी कुमारी स्वर्णकार

परिक्षा क्रमाङ्क : ५२००२९

त्रि.बि. दर्ता नं. ७-२-१३४-२०-२०१०

भैरहवा बहुमुखी क्याम्पस

समाजशास्त्र विभाग

२०२३

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा समाजशास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तहको उपाधिको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि श्री रजनी कुमारी स्वर्णकार द्वारा तयार पारिएको “महिला माथिको घरेलु हिंसाका कारण र प्रभाव” यस शोधपत्र मेरो प्रत्यक्ष सुझाव र निर्देशनमा तयार गर्नु भएको हो । यो शोधपत्र प्रति सन्तुष्टि प्रकट गर्दै यसको समुचित मुल्याङ्कन तथा स्वीकृतिका लागि सिफारिस गर्दछु ।

.....

श्री उप प्रा. डिलाराम पाण्डे

शोध निर्देशक

भैरहवा बहुमुखी क्याम्पस

समाजशास्त्र विभाग

रुपन्देही

मिति : Sep-03-2023

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा समाजशास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तहको उपाधिको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि श्री रजनी कुमारी स्वर्णकार द्वारा तयार पारिएको “महिला माथिको घरेलु हिंसाका कारण र प्रभाव” नवलपरासी पश्चिम, रामग्राम नगरपालीका वाड नं. २ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन विषयक यस शोधपत्र समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको उपाधि प्राप्तीका लागि उचित ठहरिएकाले यस शोधपत्रलाई देहायको मुल्याङ्कन समितिबाट स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोधपत्र मुल्याङ्कन समिति :

१. श्री उप प्रा. डिलाराम पाण्डे	शोध निर्देशक	
२. श्री उप प्रा. जिवनारायण अधिकारी	बाह्य परीक्षक	
३. श्री उप प्रा. बिमला पोख्रेल	विभागीय प्रमुख	

मिति : Sep-15-2023

कृतज्ञता ज्ञापन

“महिला माथिको घरेलु हिंसाका कारण र प्रभाव” नवलपरासी पश्चिम, रामग्राम नगरपालीका वाड नं. २ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन, शीर्षकमा शोधकार्य गर्न अनुमति दिने समाजशास्त्र विभाग भैरहवा बहुमुखी क्याम्पस प्रति सर्वप्रथम कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । यस शोधकार्यमा शोध निर्देशकको रूपमा प्रत्यक्ष रूपमा आफ्नो अमूल्य समय, सल्लाह दिनुहुने उप प्रा. डिलाराम पाण्डे र आवश्यक सहयोग पुऱ्याउनु हुने विभागीय प्रमुख श्री उप प्रा. बिमला पोखेल ज्यू प्रति विशेष आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । क्याम्पस प्रमुख श्री सह प्रा. अनिल कुमार भा ज्यू, प्रति पनि कृतज्ञ छु । साथै प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने प्राध्यापक ज्यूहरु, भैरहवा बहुमुखी क्याम्पस पुस्तकालयका कर्मचारी लगायत सम्पूर्ण क्याम्पस परिवारलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा, मलाई यस शोधकार्य गर्न र आजसम्म हरेक क्षेत्रबाट सहयोग र हौसला प्रदान गर्नुहुने मेरो घरपरिवार बुबा, आमा, श्रीमान नसम्भिरहन सक्दिन । शोधकार्य गर्नको लागि साना तथा महत्वपूर्ण कुराहरुमा सहयोग गर्ने मित्रहरु पनि अन्तरहृदय भित्र रहिरहनु भएको छ । साथै, यस शोधकार्य गर्दा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने रामग्राम नगरपालीकाका कर्मचारी, रामग्राम प्रहरी चौकीका कर्मचारी लगायत सम्पूर्ण महानुभावहरु र अध्ययनमा संलग्न हुनु भएका सम्पूर्ण उत्तरदाताहरुको समय र सहयोगका लागि विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

रजनी कुमारी स्वर्णकार

विषय सुची

पेज नं.

सिफारिस पत्र

स्वीकृति पत्र

कृतज्ञता

विषय सुची

तालिका सुची

अध्याय एक : अध्ययनको पृष्ठभूमि	१-७
१.१ अध्ययनको परिचय	१
१.२ समस्याको कथन	५
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	५
१.४ अध्ययनको महत्व	५
१.५ अध्ययनको संगठनात्मक ढाँचा	६
१.६ अनुसन्धानको सीमा	६
अध्याय दुई : सन्दर्भ साहित्यको पुनरावलोकन	८-१५
अध्याय तिन अनुसन्धान पद्धति	१६-१८
३.१ अनुसन्धान क्षेत्रको छनौट र यसको औचित्य	१६
३.२ अनुसन्धान ढाँचा	१६
३.३ तथ्याङ्कको श्रोत तथा प्रकृति	१६
३.४ नमूना छनौट	१७
३.५ तथ्याङ्क संकलन विधिहरू	१७
३.६ तथ्याङ्कको प्रस्तुतीकरण र विश्लेषण	१८
अध्याय चार : महिला हिंसा सम्बन्धि समाज सास्त्रिय अध्ययन	१९-३५
४.१ घरेलु हिंसा पीडित महिलाहरूको सामाजिक अवस्था	१९
४.१.१ उमेरका आधारमा उत्तरदाता महिलाहरूको अवस्था	१९
४.१.२ जातका आधारमा उत्तरदाताहरूको अवस्था	२०
४.१.३ वैवाहिक स्थितिका आधारमा उत्तरदाताहरूको अवस्था	२१

४.१.४ परिवारको प्रकारको अवस्था	२२
४.१.५ उत्तरदाताहरूको शैक्षिक अवस्था	२३
४.२. घरेलु हिंसा पीडित महिलाहरूको आर्थिक अवस्था	२४
४.२.१ परिवारको मुख्य आम्दानीको स्रोतको अवस्था	२४
४.२.२ उत्तरदाताको मुख्य आम्दानीको स्रोतको अवस्था	२५
४.२.३ पारिवारिक जग्गाको अवस्था	२६
४.३. घरेलु हिंसा पीडित महिलाहरूको हिंसाको अवस्था	२६
४.३.१ हिंसाका प्रकारहरूको अवस्था	२७
४.३.२ उत्तरदाता महिला प्रति गरिने घरेलु हिंसाको समयको अवस्था	२७
४.३.३ उत्तरदाता महिलाहरू माथी नाता अनुसारका हिंसाको अवस्था	२९
४.३.४ उत्तरदाता महिलाहरूमा हुने शारीरिक हिंसाको अवस्था	३०
४.३.५ घरेलु हिंसाका कारणहरूको अवस्था	३१
४.३.६ हिंसा सहनुको कारणको अवस्था	३२
४.३.७ घरेलु हिंसाका प्रभावहरूको अवस्था	३४
अध्याय पाँच : सारांश र निष्कर्ष	३६-४०
५.१ सारांश	३६
५.२ निष्कर्ष	३८
सन्दर्भ सामाग्री	
प्रश्नावली	

तालिका सुची

<u>तालिका नं.</u>	<u>शिर्षक</u>	<u>पेज नं.</u>
१.	उमेर अनुसार उत्तरदाताको विवरण	२०
२.	उत्तरदाता महिलाहरूको जातिगत विवरण	२१
३.	उत्तरदाता महिलाहरूको वौवाहिक स्थितिको विवरण	२२
४.	उत्तरदाता महिलाहरूको परिवारको प्रकारको विवरण	२३
५.	उत्तरदाता महिलाहरूको शैक्षिक विवरण	२३
६.	उत्तरदाताको परिवारको मुख्य आम्दानीको स्रोतको विवरण	२४
७.	उत्तरदाता महिलाहरूको पेशागत विवरण	२५
८.	परिवारको स्वामित्वमा भएको जग्गा जमिनको विवरण	२६
९.	हिंसाका प्रकारहरूको विवरण	२७
१०.	उत्तरदाता महिला प्रति गरिने घरेलु हिंसाको समयको विवरण	२८
११.	उत्तरदाता महिलाहरूमाथी हुने नाता अनुसार हिंसाका प्रकारहरू	३०
१२.	उत्तरदाता महिलाहरू माथिको हिंसाको प्रकारको विवरण	३१
१३.	उत्तरदाता महिला माथिको घरेलु हिंसाका कारणहरू	३२
१४.	उत्तरदाता महिलाहरूले हिंसा सहनका कारण	३३
१५.	उत्तरदाता महिलामाथि हिंसाबाट पर्न गएका असरहरूको विवरण	३४